

Rada
Evropské unie

Brusel 8. června 2021
(OR. en)

9106/21

Interinstitucionální spis:
2021/0070 (NLE)

SOC 345
JEUN 56
EDUC 213
ECOFIN 503
ANTIDISCRIM 63
FREMP 141
COHOM 88

PRÁVNÍ PŘEDPISY A JINÉ AKTY

Předmět: DOPORUČENÍ RADY, kterým se zavádí evropská záruka pro děti

---

DOPORUČENÍ RADY (EU) 2021/...

ze dne ...,

kterým se zavádí evropská záruka pro děti

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 ve spojení s čl. 153 odst. 2 a s čl. 153 odst. 1 písm. j) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Podle čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii Unie bojuje proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci a podporuje rovnost žen a mužů a ochranu práv dítěte.
- (2) Podle článku 9 Smlouvy o fungování Evropské unie přihlíží Unie při vymezování a provádění svých politik a činností k požadavkům spojeným s podporou vysoké úrovně zaměstnanosti, zárukou přiměřené sociální ochrany, bojem proti sociálnímu vyloučení a vysokou úrovní všeobecného a odborného vzdělávání a ochrany lidského zdraví.
- (3) Podle článku 151 Smlouvy o fungování EU mají Unie a členské státy za cíl podporu zaměstnanosti, zlepšování životních a pracovních podmínek, přiměřenou sociální ochranu, sociální dialog, rozvoj lidských zdrojů za účelem trvale vysoké zaměstnanosti a boj proti vyloučením. Podle čl. 153 odst. 1 písm. j) Smlouvy o fungování EU Unie za účelem dosažení těchto cílů podporuje a doplňuje činnost členských států v oblasti boje proti sociálnímu vyloučení.

- (4) Článek 24 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) uznává, že děti mají právo na ochranu a péči nezbytnou pro jejich blaho, a že při všech činnostech týkajících se dětí, ať už uskutečňovaných veřejnými orgány nebo soukromými institucemi, musí být prvořadým hlediskem nejvlastnější zájem dítěte. Článek 33 Listiny stanoví, že rodina požívá právní, hospodářské a sociální ochrany.
- (5) Článek 17 revidované Evropské sociální charty přijaté ve Štrasburku dne 3. května 1996 potvrzuje závazek přijmout všechna vhodná a potřebná opatření s cílem zajistit, aby děti měly péči, pomoc, vzdělání a výcvik, jaké potřebují.
- (6) Úmluva Organizace spojených národů o právech dítěte přijatá dne 20. listopadu 1989, která byla ratifikována všemi členskými státy Unie, stanoví v člancích 2, 3, 6, 12, 18, 24, 27, 28 a 31, že státy, které jsou smluvními stranami této úmluvy, uznávají, že zájem dítěte musí být předním hlediskem, a uznávají právo dítěte: na zapojení do společnosti a rozvoj, včetně práva na ochranu před všemi formami diskriminace; na život; na vyslyšení v soudních a správních řízeních; na dosažení nejvýše dosažitelné úrovně zdravotního stavu; na přístup ke zdravotnickým službám; na pomoc státu při zajištění odpovídající životní úrovně, vzdělání, volného času a oddechových činností a na všestrannou účast na kulturním a uměleckém životě.

- (7) Článek 7 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením¹, ratifikované Unií a všemi jejími členskými státy, stanoví, že státy, které jsou smluvními stranami této úmluvy, přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění toho, aby děti se zdravotním postižením mohly plně užívat všechna lidská práva a základní svobody na rovnoprávném základě s ostatními dětmi.
- (8) Unie je společně se svými členskými státy plně odhodlána být průkopníkem při provádění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030, kterou přijala Organizace spojených národů, jakož i cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje včetně cílů spočívajících ve vymýcení chudoby, zajištění zdravého života a zvyšování jeho kvality a zajištění rovného přístupu k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělávání.
- (9) Dne 20. února 2013 přijala Komise doporučení 2013/112/EU² s názvem „Investice do dětí: východisko z bludného kruhu znevýhodnění“. Toto doporučení stanoví integrovaný přístup ke snižování dětské chudoby nebo sociálního vyloučení a ke zlepšování kvality života dětí, které je postaven na třech pilířích: přístup ke zdrojům, přístup ke kvalitním službám a právo dětí účastnit se společenského života.

---

¹ Rozhodnutí Rady ze dne 26. listopadu 2009 o uzavření Úmluvy Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením Evropským společenstvím (Úř. věst. L 23, 27.1.2010, s. 35).

² Doporučení Komise ze dne 20. února 2013 „Investice do dětí: východisko z bludného kruhu znevýhodnění“ (Úř. věst. L 59, 2.3.2013, s. 5).

- (10) V listopadu 2017 vyhlásily Evropský parlament, Rada a Komise evropský pilíř sociálních práv, v němž se stanoví dvacet zásad na podporu dobře fungujících a spravedlivých trhů práce a systémů sociálního zabezpečení. Zásada 11 stanoví právo dětí na cenově dostupné a kvalitní vzdělávání a péči v raném věku, na ochranu před chudobou a na zvláštní opatření pro zvýšení rovných příležitostí dětí ze znevýhodněných prostředí.
- (11) Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 24. listopadu 2015¹ vyzval Komisi a členské státy, aby zavedly záruku pro děti se zaměřením na chudé děti a na jejich přístup ke službám. Evropský parlament dále ve svém usnesení ze dne 11. března 2021² vyzval Komisi, aby do strategie EU pro práva dítěte zahrnula konkrétní opatření k investování do dětí za účelem vymýcení dětské chudoby, včetně vytvoření evropské záruky pro děti s odpovídajícími zdroji, a aby v prvním čtvrtletí roku 2021 předložila návrh na zavedení evropské záruky pro děti, a vyzval členské státy, aby investovaly do boje proti dětské chudobě a sociálnímu vyloučení veškeré možné zdroje včetně fondů Unie a aby zavedly národní akční plány záruky pro děti.

---

¹ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. listopadu 2015 o snižování nerovností se zvláštním zaměřením na dětskou chudobu (2014/2237(INI)).

² Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2021 o právech dítěte s ohledem na strategii EU pro práva dítěte (2021/2523(RSP)).

- (12) Společné prohlášení nazvané „Overcoming poverty and social exclusion – mitigating the impact of COVID-19 on families – working together to develop prospects for strong children“ („Překonat chudobu a sociální vyloučení – zmírnit dopad pandemie COVID-19 na rodiny – spolupracovat na rozvoji vyhlídek pro silné děti“), které v prosinci 2020 podepsalo 24 ministrů Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele, vyzývalo k vytvoření evropské záruky pro děti založené na zásadách a integrovaném přístupu uvedeném v doporučení 2013/112/EU a v evropském pilíři sociálních práv. Ministři znovu potvrdili, že pro děti ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením má přístup k bezplatné zdravotní péči, bezplatnému vzdělávání, dostupnému předškolnímu vzdělávání a péči, důstojnému bydlení a přiměřené výživě zásadní význam.
- (13) Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv¹ poskytuje nový impuls k řešení chudoby a sociálního vyloučení v Unii, zejména stanovením cíle snížit počet lidí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v horizontu do roku 2030 alespoň o 15 milionů, včetně nejméně 5 milionů dětí.

---

¹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv“, COM(2021) 102 final.

- (14) Komplexní strategie Unie pro práva dítěte¹ pomáhá posilovat zapojení dětí do společnosti, napomáhá tomu, aby zájem dítěte byl prvořadým hlediskem, pomáhá chránit zranitelné děti, včetně dětí ohrožených socioekonomickým vyloučením a marginalizací, chránit práva dětí online, podporovat justici vstřícnou k dětem a předcházet násilí vůči dětem a bojovat proti němu. Jejím cílem je rovněž bojovat proti diskriminaci dětí, a to i na základě jejich pohlaví nebo sexuální orientace, případně pohlaví nebo sexuální orientace jejich rodičů.
- (15) Cílem tohoto doporučení je předcházet sociálnímu vyloučení a bojovat proti němu tím, že bude dětem v nouzi zaručen přístup k souboru klíčových služeb, včetně začleňování genderového hlediska, tak aby byla pomocí boje proti dětské chudobě a podpory rovných příležitostí zohledněna odlišná situace dívek a chlapců. Děti v nouzi jsou osoby mladší 18 let, které jsou ohroženy chudobou nebo sociálním vyloučením. Jedná se o děti, jež žijí v domácnostech, které jsou ohroženy chudobou či se potýkají se závažnou materiální a sociální deprivací nebo velmi nízkou intenzitou práce.
- (16) Aby zajistily účinný přístup nebo účinný a bezplatný přístup ke klíčovým službám, měly by členské státy v souladu s vnitrostátními podmínkami a přístupy tyto služby buď organizovat a poskytovat, nebo poskytovat přiměřené dávky, aby rodiče nebo opatrovníci dětí v nouzi byli schopni náklady na uvedené služby hradit. Zvláštní pozornost je třeba věnovat tomu, aby případné související náklady nepředstavovaly pro děti v nouzi v rodinách s nízkými příjmy překážku v tom, aby mohly plně využívat klíčové služby.

---

¹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Strategie EU o právech dítěte“, COM(2021) 142 final.

- (17) V Unii je téměř 18 milionů dětí ohroženo chudobou či sociálním vyloučením¹, přičemž mezi členskými státy jsou výrazné rozdíly. Škála rizikových faktorů, které mohou vést k tomu, že některé děti jsou obzvláště zranitelné a vystavené chudobě nebo sociálnímu vyloučení, se značně liší. Proto by vnitrostátní přístupy k provádění tohoto doporučení měly být přizpůsobeny konkrétním okolnostem a potřebám v praxi. Jedním z hlavních faktorů ovlivňujících sociální vyloučení dětí je nerovný přístup ke klíčovým službám, nezbytným pro jejich dobré životní podmínky a rozvoj jejich sociálních, kognitivních a emocionálních dovedností. U dětí žijících v chudobě nebo u dětí ze znevýhodněného prostředí je pravděpodobnější, že budou čelit překážkám v přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči, inkluzivnímu vzdělávání, zdravotní péči, zdravé výživě a odpovídajícímu bydlení. Již od začátku života se nacházejí v nevýhodném postavení, což může mít dlouhodobé důsledky pro jejich rozvoj a vyhlídky do budoucna.
- (18) Mezigenerační přenos sociálního vyloučení ohrožuje sociální soudržnost v průběhu generací a vytváří vyšší náklady pro naše sociální státy, což brání hospodářské a sociální odolnosti. Zlepšování rovného přístupu dětí v nouzi ke klíčovým službám je tudíž důležitým prostředkem posilování úsilí o prevenci sociálního vyloučení a boje proti němu. Přispívá také k podpoře rovných příležitostí pro děti v nouzi a k boji proti dětské chudobě.

---

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Children_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion.

- (19) Řešení znevýhodnění od raného věku je nákladově efektivní investicí, a to i z dlouhodobého hlediska, protože přispívá nejen k začleňování dětí a jejich lepším socioekonomickým výsledkům v dospělosti, ale prospívá rovněž ekonomice a společnosti prostřednictvím lepší integrace na trh práce a do společenského života a lepšího přechodu ze školy do zaměstnání, mimo jiné plným prováděním doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi¹. Investice do rovných příležitostí pro děti je základem udržitelného růstu podporujícího začlenění, podpory spravedlivých a odolných společností a sociální konvergence směrem nahoru. Přispívá také k řešení dopadu nepříznivého demografického vývoje snižováním nedostatku dovedností a pracovních sil a zajišťováním lepšího územního pokrytí při současném využívání příležitostí vyplývajících ze zelené a digitální transformace.

---

¹ Doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi a o nahrazení doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi (Úř. věst. C 372, 4.11.2020, s.1).

- (20) Rovný přístup ke kvalitnímu a inkluzivnímu předškolnímu vzdělávání a péči a ke vzdělávání má zásadní význam pro přerušování přenosu sociálního vyloučení a pro zajištění rovných příležitostí pro děti ve znevýhodněném postavení. Omezená dostupnost předškolního vzdělávání a péče a vysoké náklady na ně však mohou představovat překážku pro děti pocházející z rodin s nízkými příjmy. Jejich míra docházky je výrazně nižší a později vede k horším výsledkům vzdělávání a k vyšší míře předčasného ukončení školní docházky, zejména u dětí pocházejících z přistěhovaleckého prostředí, nebo u romských dětí. Výzvou i nadále zůstává segregace a diskriminace dětí se zdravotním postižením nebo speciálními vzdělávacími potřebami v přístupu k běžnému vzdělávání. Volba vzdělávací instituce musí odrážet nejlepší zájem dítěte. Stále větší počet dětí pocházejících z přistěhovaleckého prostředí ve vzdělávacích systémech vyžaduje prevenci segregovaného školního prostředí a přizpůsobení výukových metod v souladu s vnitrostátními právními předpisy a povinnostmi členských států vyplývajícími z příslušných mezinárodních nástrojů v této oblasti.
- (21) Důležitá část učení včetně získávání sociálních dovedností probíhá prostřednictvím sportu a volnočasových nebo kulturních aktivit. Tyto aktivity se ukázaly jako prospěšné zejména pro děti ze znevýhodněného prostředí. Některé skupiny dětí si je však nemohou dovolit nebo jim v účasti na nich brání chybějící vhodná infrastruktura, špatná dostupnost nebo jazykové problémy.

- (22) Obecně mají děti v nouzi omezený přístup k určitým zdravotnickým službám, jako je zubní péče, nebo k pomůckám, jako jsou rovnátka, korektivní čočky nebo brýle. Tyto děti mají také méně příležitostí a zdrojů k využívání programů v oblasti prevence nemocí a podpory zdraví. Příjmová chudoba a další sociální determinanty významně ovlivňují celkový vývoj a zdraví dětí, včetně duševního zdraví, a zvyšují riziko špatného zdravotního stavu v pozdějších letech. Zásadní význam má včasná intervence a prevence, spolu s lepším přístupem k programům prevence a propagace veřejného zdraví včetně očkování a podpore rodičům, jež mohou pomoci dosáhnout lepších výsledků.
- (23) Přístup ke zdravé a udržitelné výživě představuje výzvu zejména pro rodiny s nízkými příjmy. Programy zdravé stravy a výživy mohou pomoci řešit problémy, jako je například špatná strava, nedostatek fyzické aktivity, obezita nebo konzumace alkoholu a užívání tabáku, a tím omezit podvýživu a špatnou výživu, která je rozšířenější u dětí pocházejících ze znevýhodněného prostředí. Zkušenosti z pandemie COVID-19 prokázaly význam programů školního stravování pro některé děti, které byly v průběhu omezení volného pohybu osob náhle zbaveny spolehlivého zdroje výživy¹. Zajištění přístupu dětí v nouzi k alespoň jednomu zdravému jídlu každý školní den je proto prvořadé a mohlo by ho být dosaženo buď poskytnutím takového jídla nebo zajištěním toho, aby rodiče či opatrovníci nebo děti byli schopni s přihlédnutím ke specifickým místním podmínkám a potřebám toto jídlo obstarat.

---

¹ Výbor pro sociální ochranu – výroční přezkum monitoru výsledků v oblasti sociální ochrany a vývoje politik sociální ochrany (2020). Zpráva o klíčových sociálních výzvách a klíčových sděleních, s. 58.

- (24) Děti pocházející z rodin s nízkými příjmy, z přistěhovaleckého prostředí nebo s menšinovým etnickým původem jsou vystaveny většímu riziku závažné deprivace v oblasti bydlení, přelidněnosti a energetické chudoby, a jsou rovněž častěji vystaveny riziku bezdomovectví. Náklady na bydlení představují pro domácnosti s jednou výdělečně činnou osobou značnou zátěž, zvláště pak pro ty, v jejichž čele stojí ženy. Zajištění odpovídajícího bydlení a toho, aby se dětem a jejich rodinám dostalo přiměřeného přechodného ubytování, je důležitým mechanismem pro řešení sociálního vyloučení dětí a minimalizaci rizika bezdomovectví. Měla by být podporována kvalitní komunitní nebo rodinná péče za účelem deinstitucionalizace dětí. Umístění dětí do ústavní péče by mělo být využíváno pouze a pokud je to v nejlepším zájmu dítěte, a to při zohlednění celkové situace dítěte a s ohledem na individuální potřeby dítěte. Poskytování podpory dětem, které opouštějí ústavní či pěstounskou péči, je klíčové pro jejich nezávislý život a začlenění do společnosti.

- (25) Krize způsobená pandemií COVID-19 může mít dalekosáhlé dopady na hospodářské a sociální životní podmínky rodin a dětí a pravděpodobně bude mít neúměrně silný dopad na děti pocházející ze znevýhodněného prostředí. Skupiny obyvatel s nízkými a středními příjmy čelí vyššímu riziku ztráty příjmů, což může mít potenciálně významné dopady na disponibilní příjem domácností v důsledku rostoucí nezaměstnanosti a snížených možností práce na dálku. Očekává se, že krize prohloubí stávající nerovnosti a pravděpodobně povede ke zvýšení počtu domácností ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením. Vytváří také značný tlak na dostupnost služeb. Děti, které zažívají různé formy znevýhodnění, patří k těm, které tato krize postihuje nejhůře. Distanční vzdělávání je pro mnoho dětí žijících v domácnostech bez odpovídající podpory rodiny, dovedností nebo vybavení obtížné, což se týká i dětí žijících ve venkovských nebo na odlehlých územích s nedostatečnou digitální infrastrukturou.

- (26) Řešení sociálního vyloučení dětí a snižování socioekonomického dopadu pandemie COVID-19 vyžaduje integrovaný multidimenzionální přístup zaměřený na jednotlivce a podpůrný politický rámec. Posilování spolupráce a koordinace mezi službami na různých úrovních zaručuje účinnou prevenci a podporuje sociální začlenění dětí. Současně se zajištěním přístupu ke klíčovým službám ve všech regionech a na všech územích, mimo jiné prostřednictvím investic do infrastruktury služeb a do pracovní síly, je nezbytné rovněž zlepšit účinnost a relevantnost souvisejících politik, kombinovat preventivní a nápravná opatření a maximálně využít stávající nástroje Unie.
- (27) Proces koordinace hospodářských politik a zaměstnanosti v rámci evropského semestru, podporovaný srovnávacím přehledem sociálních ukazatelů¹, zdůrazňuje výzvu dětské chudoby nebo sociálního vyloučení dětí, přičemž řadě členských států jsou poskytována doporučení týkající se jednotlivých zemí. Hlavní směry politik zaměstnanosti zdůrazňují, že je důležité zajistit přístup všech, včetně dětí, k určitým službám, jako je předškolní vzdělávání a péče, vzdělávání a zdravotní péče, přičemž tento přístup je nezbytnou podmínkou zajištění rovných příležitostí.

---

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators/social-scoreboard-indicators>.

(28) Na podporu provádění evropské záruky pro děti a dalších podpůrných opatření jsou k dispozici fondy Unie. V rámci Evropského sociálního fondu plus budou všechny členské státy vyčleňovat přiměřenou částku na boj proti dětské chudobě nebo sociálnímu vyloučení. V případě členských států, jejichž míra dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením se pohybuje nad průměrem Unie, musí uvedená částka činit nejméně 5 % jejich vnitrostátního přídělku z Evropského sociálního fondu plus. Evropský fond pro regionální rozvoj a program InvestEU budou v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality podporovat rovněž investice do základní infrastruktury, jako je například sociální bydlení a zařízení pro předškolní vzdělávání a péči, jakož i vybavení a přístup ke kvalitním a základním službám. Nástroj pro oživení a odolnost, který je součástí plánu obnovy pro Evropu a nástroje „Next Generation EU“, nabízí další finanční prostředky Unie na zahrnutí reforem, investic a politik pro budoucí generaci, děti a mládež, jako je například vzdělání a dovednosti, do národních plánů pro oživení a odolnost¹. Nástroj pro technickou podporu může podporovat členské státy při navrhování a provádění strukturálních reforem v oblasti vzdělávání, sociálních služeb, spravedlnosti a zdravotnictví, včetně meziodvětvových reforem, které řeší dětskou chudobu a sociální vyloučení.

---

¹ V souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (29) Členské státy mohou rovněž využít projekt EU Ovoce, zelenina a mléko do škol na období 2017–2023 s cílem více zpřístupnit zdravé produkty dětem a zlepšit jejich porozumění přínosům zdravých a udržitelných potravin.
- (30) Toto doporučení by mělo být prováděno prostřednictvím národních akčních plánů uzpůsobených celostátním, regionálním a místním podmínkám. Tyto národní akční plány by měly identifikovat děti v nouzi a překážky, kterým čelí při přístupu ke službám, na něž se vztahuje toto doporučení, a při jejich využívání. Za tímto účelem se členskými státy doporučuje zapojit příslušné zúčastněné subjekty, včetně nevládních organizací prosazujících práva dětí. Pokrok při provádění tohoto doporučení by rovněž měl být pravidelně monitorován, například jako součást srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů v kontextu evropského semestru, mimo jiné prostřednictvím vytvoření příslušných monitorovacích ukazatelů.
- (31) Toto doporučení doplňuje doporučení Komise 2013/112/EU, tvoří jeden z výstupů akčního plánu pro evropský pilíř sociálních práv a doplňuje komplexní strategii Unie o právech dítěte.
- (32) Toto doporučení plně respektuje zásadu subsidiarity a proporcionality. Nejsou jím dotčeny zásady vnitrostátního procesního práva a právní tradice členských států a neznamená rozšíření pravomocí Unie,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

CÍL A OBLAST PŮSOBNOSTI

1. Cílem tohoto doporučení je předcházet sociálnímu vyloučení a bojovat proti němu tím, že bude dětem v nouzi zaručen přístup k souboru klíčových služeb, což prostřednictvím boje proti dětské chudobě a podpory rovných příležitosti rovněž přispěje k dodržování práv dítěte.
2. Toto doporučení se vztahuje na děti v nouzi.

DEFINICE

3. Pro účely tohoto doporučení se rozumí:
  - a) „dětmi v nouzi“ osoby mladší 18 let, které jsou ohroženy chudobou nebo sociálním vyloučením;
  - b) „dětmi pocházejícími z přistěhovaleckého prostředí“ děti, které jsou státními příslušníky třetí země bez ohledu na jejich migrační status, a děti, které jsou státními příslušníky členského státu, avšak pocházejí z přistěhovaleckého prostředí třetí země prostřednictvím nejméně jednoho z rodičů, který se narodil v zahraničí;

- c) „dětmi v nejistých rodinných situacích“ děti vystavené různým rizikovým faktorům, které by mohly vést k chudobě nebo k sociálnímu vyloučení. Mezi tyto faktory patří: děti žijí v jedné domácnosti s jedinou výdělečně činnou osobou; žijí s rodičem se zdravotním postižením; žijí v domácnosti, kde se vyskytují psychické problémy nebo dlouhodobá nemoc; žijí v domácnosti, kde dochází ke zneužívání návykových látek nebo k domácímu násilí; děti občana Unie, který se přestěhoval do jiného členského státu, zatímco tyto děti samy zůstaly ve svém členském státě původu; děti, které mají mladistvou matku nebo jsou samy mladistvou matkou; a děti, které mají rodiče ve vězení;
- d) „účinným přístupem“ situace, kdy jsou služby okamžitě k dispozici, jsou cenově dostupné, přístupné, kvalitní, jsou poskytovány včas a potenciální uživatelé si jsou vědomi jejich existence, jakož i toho, že mají právo je využívat;
- e) „účinným a bezplatným přístupem“ situace, kdy jsou služby okamžitě k dispozici, přístupné, kvalitní, jsou poskytovány včas a potenciální uživatelé si jsou vědomi jejich existence, jakož i toho, že mají právo je využívat, a tyto služby jsou poskytovány bezplatně buď na základě organizace a poskytování těchto služeb nebo na základě poskytnutí odpovídajících dávek k pokrytí nákladů na tyto služby nebo poplatků za ně nebo takovým způsobem, aby finanční situace nebránila rovnému přístupu;
- f) „školními činnostmi“ učení prostřednictvím sportovních, volnočasových nebo kulturních činností, které se konají v rámci povinné školní docházky nebo mimo ni nebo jsou organizovány školní komunitou;

- g) „zdravým jídlém“ nebo „zdravou výživou“ konzumace vyvážené stravy, která poskytuje dětem živiny nezbytné pro jejich fyzický a duševní vývoj a pro fyzickou aktivitu, která odpovídá jejich fyziologickým potřebám;
- h) „odpovídajícím bydlením“ obydlí, které splňuje současné národní technické normy, je v přiměřeném technickém stavu, poskytuje přiměřený stupeň tepelné pohody a je dostupné a přístupné za přijatelné náklady.

V SOULADU S VNITROSTÁTNÍMI PRAVOMOCEMI, OKOLNOSTMI A POSTUPY
A PŘI PLNÉM RESPEKTOVÁNÍ ZÁSAD SUBSIDIARITY
A PROPORCIONALITY SE DOPORUČUJE:

HLAVNÍ DOPORUČENÍ

- 4. Členským státům se doporučuje, aby dětem v nouzi zaručily:
  - a) účinný a bezplatný přístup k vysoce kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči, vzdělávání a školním činnostem, k alespoň jednomu zdravému jídlu každý školní den a ke zdravotní péči;
  - b) účinný přístup ke zdravé výživě a odpovídajícímu bydlení.

5. Členským státům se doporučuje identifikovat děti v nouzi a v rámci této skupiny ve vhodných případech při navrhování svých vnitrostátních integrovaných opatření zohlednit zvláštní znevýhodnění, kterému čelí zejména:
- a) děti bez domova nebo děti zakoušející závažnou deprivaci v oblasti bydlení;
  - b) děti se zdravotním postižením;
  - c) děti s problémy v oblasti duševního zdraví;
  - d) děti z přistěhovaleckého prostředí nebo s menšinovým etnickým původem, zejména Romové;
  - e) děti v alternativní, zejména ústavní péči;
  - f) děti v nejistých rodinných situacích.

PODPŮRNÝ POLITICKÝ RÁMEC

6. Členskými státy se doporučuje, aby vybudovaly integrovaný a podpůrný politický rámec pro řešení problematiky sociálního vyloučení dětí se zaměřením na prolomení mezigeneračního cyklu chudoby a znevýhodnění a na snížení socioekonomického dopadu pandemie COVID-19 a přitom dbaly o to, aby byl prvořadým hlediskem zájem dítěte. Za tímto účelem se členskými státy doporučuje, aby při provádění tohoto doporučení:
- a) zajistily soulad sociální politiky a politiky v oblasti vzdělávání, zdraví, výživy a bydlení na celostátní, regionální a místní úrovni a kdykoli to bude možné, integrovaným způsobem zvýšily význam těchto politik pro podporu dětí;
  - b) pokračovaly v investicích do vzdělávání a do odpovídajících systémů zdravotní a sociální ochrany s cílem účinně řešit potřeby dětí a jejich rodin, zejména těch, které jsou vystaveny sociálnímu vyloučení, a v případě potřeby investice zvyšovaly;
  - c) zajistily odpovídající politiky a zdroje, mimo jiné prostřednictvím opatření pro integraci a rodičů nebo poručníků na trh práce, pomocí podpůrných opatření a podpory příjmů rodin a domácností, aby dětem v přístupu ke kvalitním službám nebránily finanční překážky;

- d) se zabývaly územním rozměrem sociálního vyloučení s přihlédnutím ke zvláštním potřebám dětí typickým pro městské, venkovské, odlehlé a znevýhodněné oblasti na základě integrovaného a multidisciplinárního přístupu;
- e) posilovaly spolupráci s celostátními, regionálními a místními orgány, organizacemi sociální ekonomiky, nevládními organizacemi prosazujícími práva dětí, samotnými dětmi a dalšími zúčastněnými subjekty a jejich zapojení do navrhování, poskytování a sledování politik a kvalitních služeb pro děti;
- f) přijímaly opatření na podporu začleňování a předcházení diskriminaci a stigmatizaci dětí v nouzi a pro boj proti této diskriminaci a stigmatizaci;
- g) podporovaly strategické investice do kvalitních služeb pro děti, mimo jiné do základní infrastruktury a kvalifikované pracovní síly;
- h) vyhradily odpovídající zdroje a optimálně využívaly vnitrostátní fondy a fondy Unie, zejména Evropský sociální fond plus, Evropský fond pro regionální rozvoj, případně REACT-EU, InvestEU, Nástroj pro oživení a odolnost a Nástroj pro technickou podporu;
- i) v celém podpůrném rámci zohledňovaly genderové hledisko.

PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE, INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ
A ŠKOLNÍ ČINNOSTI A ZDRAVÉ JÍDLO KAŽDÝ ŠKOLNÍ DEN

7. Členským státům se s cílem zaručit dětem v nouzi účinný a bezplatný přístup k vysoce kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči, ke vzdělávání a školním činnostem a ke zdravému jídlu každý školní den doporučuje, aby:
- a) identifikovaly a řešily finanční a nefinanční překážky účasti na předškolním vzdělávání a péči, vzdělávání a školních činnostech;
  - b) přijímaly opatření k předcházení a omezování předčasného ukončování školní docházky s přihlédnutím k genderovému hledisku, opatření s cílem znovu zapojit děti, kterým hrozí předčasné ukončení školní docházky nebo odborné přípravy, nebo které školní docházku nebo odbornou přípravu předčasně ukončily, mimo jiné poskytováním individuálního poradenství a posílením spolupráce s rodinami;
  - c) poskytovaly podporu učení dětem s poruchami učení s cílem kompenzovat jejich jazykové, kognitivní a vzdělávací rozdíly;
  - d) přizpůsobovaly zařízení a vzdělávací materiály pro předškolní vzdělávání a péči a vzdělávací zařízení a reagovaly co nejvhodnějším způsobem na specifické potřeby dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí se zdravotním postižením s využitím inkluzivních metod výuky a učení; zajišťovaly za tímto účelem dostupnost kvalifikovaných učitelů a dalších pracovníků, jako jsou psychologové, logopedi, rehabilitační pracovníci, sociální pracovníci nebo pedagogičtí asistenti;

- e) zaváděly opatření na podporu inkluzivního vzdělávání a na zamezení vzniku segregovaných tříd v zařízeních předškolního vzdělávání a péče a ve vzdělávacích zařízeních; to může zahrnovat také upřednostňování dětí v nouzi nebo v případě potřeby jejich včasný přístup;
- f) poskytovaly alespoň jedno zdravé jídlo každý školní den;
- g) případně zajišťovaly poskytování vzdělávacích materiálů, včetně digitálních vzdělávacích nástrojů, knih, uniforem nebo jakýchkoli požadovaných oděvů;
- h) poskytovaly vysokorychlostní připojení, digitální služby a odpovídající vybavení nutné pro distanční výuku s cílem zajistit přístup ke vzdělávacímu obsahu online a rovněž zlepšily digitální dovednosti dětí v nouzi a učitelů a provedly nezbytné investice s cílem řešit veškeré formy digitální propasti;
- i) případně poskytovaly dopravu do zařízení pro předškolní vzdělávání a péči a do vzdělávacích institucí;
- j) zajišťovaly rovný a inkluzivní přístup ke školním činnostem včetně účasti na školních výletech a sportovních, volnočasových a kulturních činnostech;
- k) vypracovaly rámec pro spolupráci vzdělávacích institucí, místních komunit, sociálních a zdravotnických služeb, služeb na ochranu dětí, rodin a subjektů sociální ekonomiky za účelem podpory inkluzivního vzdělávání, poskytování mimoškolní péče a možností zapojení do sportovních, volnočasových a kulturních činností, a za účelem budování a investic do vzdělávacích institucí jako center inkluze a účasti.

ZDRAVOTNÍ PÉČE

8. Členským státům se s cílem zaručit účinný a bezplatný přístup ke kvalitní zdravotní péči dětem v nouzi doporučuje, aby:
- a) usnadňovaly včasné odhalování a léčbu nemocí a vývojových problémů včetně těch, které se týkají duševního zdraví, a zajišťovaly přístup k pravidelným lékařským prohlídkám a screeningovým programům, včetně zubních a oftalmologických; zajišťovaly včasnou léčebnou a rehabilitační následnou péči včetně přístupu k lékům, léčbě a podpoře a přístupu k očkovacím programům;
  - b) poskytovaly cílené rehabilitační a habilitační služby dětem se zdravotním postižením;
  - c) zaváděly dostupné programy na podporu zdraví a prevenci onemocnění zaměřené na děti v nouzi a jejich rodiny a na odborníky pracující s dětmi.

ZDRAVÁ VÝŽIVA

9. Členským státům se s cílem zaručit dětem v nouzi účinný přístup k dostatečné a zdravé výživě, a to i prostřednictvím projektu EU Ovoce, zelenina a mléko do škol, doporučuje, aby:
- a) podporovaly přístup ke zdravým jídlům i mimo školní dny, a to i prostřednictvím věcné nebo finanční podpory, zejména za výjimečných okolností, jako je uzavření škol;
  - b) zajišťovaly, aby nutriční normy v zařízeních pro předškolní vzdělávání a péči a ve vzdělávacích institucích odpovídaly zvláštním výživovým požadavkům;
  - c) omezovaly reklamu na potraviny s vysokým obsahem tuku, soli a cukru a omezovaly jejich dostupnost v zařízeních předškolního vzdělávání a péče a ve vzdělávacích institucích;
  - d) poskytovaly dětem a rodinám náležité informace o zdravé výživě dětí.

ODPOVÍDAJÍCÍ BYDLENÍ

10. Členským státům se s cílem zaručit dětem v nouzi účinný a bezplatný přístup k odpovídajícímu bydlení doporučuje, aby:
- a) zajišťovaly dětem bez domova a jejich rodinám odpovídající ubytování, rychlý přesun z přechodného ubytování do stálého bydlení a poskytování příslušných sociálních a poradenských služeb;
  - b) v případě potřeby posuzovaly a revidovaly celostátní, regionální a místní politiky bydlení a přijímaly opatření zajišťující, že budou náležitě zohledněny zájmy rodin s dětmi v nouzi, včetně řešení energetické chudoby a zamezení riziku bezdomovectví; toto posouzení a revize by měly rovněž zahrnovat politiky v oblasti sociálního bydlení nebo pomoci v oblasti bydlení, příspěvky na bydlení a další zlepšování přístupnosti pro děti se zdravotním postižením;
  - c) zajišťovaly prioritní a včasný přístup k sociálnímu bydlení nebo k pomoci v oblasti bydlení pro děti v nouzi a jejich rodiny;
  - d) při umisťování dětí do ústavní nebo pěstounské péče zohledňovaly zájem dítěte, jakož i celkovou situaci a individuální potřeby dítěte; zajišťovaly přechod dětí z ústavní nebo pěstounské péče do kvalitní komunitní nebo rodinné péče a podporovaly jejich nezávislý život a sociální integraci.

ŘÍZENÍ A PODÁVÁNÍ ZPRÁV

11. Členským státům se v zájmu řádného řízení, sledování a podávání zpráv a při zohlednění stávajících vnitrostátních struktur a mechanismů doporučuje, aby:

Národní koordinátoři záruky pro děti

- a) jmenovaly národního koordinátora záruky pro děti vybaveného odpovídajícími zdroji a mandátem, který umožňuje účinnou koordinaci a sledování provádění tohoto doporučení;

Identifikace dětí v nouzi

- b) za účelem co nejúčinnějšího zacílení opatření na děti v nouzi a s přihlédnutím k celostátním, regionálním a místním organizacím a okolnostem zapojily příslušné zúčastněné subjekty do identifikace dětí v nouzi a překážek, jimž čelí při přístupu a využívání služeb, na které se vztahuje toto doporučení;

Národní akční plány

- c) předložily Komisi do devíti měsíců od přijetí tohoto doporučení akční plán na období do roku 2030 s cílem provést toto doporučení, a to s přihlédnutím k celostátním, regionálním a místním podmínkám, jakož i ke stávajícím politickým a jiným opatřením na podporu dětí v nouzi. Tento akční plán by měl zahrnovat zejména:
- i) cílové kategorie dětí v nouzi, na něž mají být zaměřena příslušná integrovaná opatření;
  - ii) kvantitativní a kvalitativní cíle, kterých má být dosaženo ohledně dětí v nouzi za pomoci odpovídajících opatření, s přihlédnutím k regionálním a místním rozdílům;
  - iii) opatření plánovaná nebo přijatá při provádění tohoto doporučení, a to i na regionální a místní úrovni, a nezbytné finanční zdroje a lhůty;
  - iv) jiná opatření plánovaná nebo přijatá za účelem řešení sociálního vyloučení dětí a prolomení mezigeneračního cyklu znevýhodnění, založená zejména na podpůrném politickém rámci uvedeném v bodě 6;
  - v) vnitrostátní rámec pro shromažďování, sledování a hodnocení údajů uvedených v tomto doporučení, a to i za účelem vytvoření společného monitorovacího rámce, jak je uvedeno v bodě 12 písm. d);

Informační opatření

- d) vypracovaly účinná informační opatření zaměřená na děti v nouzi a jejich rodiny, zejména na regionální a místní úrovni a prostřednictvím vzdělávacích institucí, vyškolených sociálních pracovníků, služeb na podporu rodiny, občanské společnosti a organizací sociální ekonomiky, s cílem zvyšovat povědomí a podporovat a usnadňovat využívání služeb, na něž se vztahuje toto doporučení;

Zapojení zúčastněných stran

- e) zajistily účast regionálních, místních a dalších příslušných orgánů, dětí a příslušných zúčastněných stran zastupujících občanskou společnost, nevládní organizace, vzdělávací instituce a subjekty odpovědné za podporu sociálního začlenění a integrace, práv dětí, inkluzivního vzdělávání a nediskriminace včetně vnitrostátních subjektů pro rovné zacházení, po celou dobu přípravy, provádění, monitorování a hodnocení akčního plánu;

Podávání zpráv Komisi

- f) podávaly Komisi každé dva roky zprávu o pokroku při provádění tohoto doporučení v souladu s národním akčním plánem uvedeným v písmenu c).

PROVÁDĚNÍ, SLEDOVÁNÍ A HODNOCENÍ

12. Rada vítá cíl Komise, tedy:

- a) sledovat pokrok při provádění tohoto doporučení včetně jeho výsledků a dopadu na děti v nouzi, rovněž jako součást srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů v kontextu evropského semestru, a případně navrhnout doporučení pro jednotlivé země určená členskými státy;
- b) spolupracovat s členskými státy, s národními koordinátory záruky pro děti a s Výborem pro sociální ochranu s cílem usnadňovat vzájemné učení, sdílet zkušenosti, vyměňovat si osvědčené postupy a navazovat na opatření přijatá v reakci na toto doporučení, jak je stanoveno v příslušných národních akčních plánech;
- c) podávat Výboru pro sociální ochranu pravidelně zprávy o pokroku při provádění tohoto doporučení na základě zpráv členských států;
- d) společně s Výborem pro sociální ochranu:
  - i) zavést společný monitorovací rámec s využitím stávajících zdrojů údajů a ukazatelů a v případě nutnosti vytvořit další dohodnuté společné kvantitativní a kvalitativní ukazatele výsledků pro posouzení provádění tohoto doporučení;

- ii) zvyšovat dostupnost, rozsah a relevantnost srovnatelných údajů na úrovni Unie včetně údajů o dětech v nouzi a jejich přístupu ke službám a o rozsahu a přiměřenosti dávek zaměřených na děti s cílem poskytovat informace pro tvorbu politik;
- e) přezkoumávat pokrok dosažený při provádění tohoto doporučení a podat Radě zprávu do pěti let od jeho přijetí;
- f) posilovat úsilí v oblasti zvyšování povědomí a komunikace a zintenzivnit šíření výsledků a příkladů osvědčených postupů na úrovni Unie a mezi členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami.

V Bruselu dne

Za Radu

předseda nebo předsedkyně
